

BÉKÉS MEGYEI
KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
POLGÁRI VÉDELMI FŐFELÜGYELŐ

**JÁRÁSI MENTŐCSOPORTOK KÖZÖS ÉVES ISMÉTLŐ TÖRZSVEZETÉSI ÉS
TEREPGYAKORLATA**

Szegedi Jenő
tűzoltó alezredes
polgári védelmi főfelügyelő

2019.

1. Bevezetés

A 2014. szeptember 7.-én (*Déaványa*) és 14.-én (*Békés*) minősített járásimentő csoportok újraminősítése 2019-ben a 234/2011. (X. 20.) kormányrendelet a 62§ (3), valamint a 64§ (1) bekezdése alapján indokolttá vált

A mentőcsoportok Nemzeti Minősítő Rendszernek megfelelő újraminősítő gyakorlatára 2019. október 3-5 között az előzetesen jóváhagyott Felkészülési Levezetési Értékelési Terv alapján került sor. A gyakorlat keretében a mentőcsoportok kutatási komponensei (*kutyás keresők, drón kezelők*), valamint műszaki komponensei kerültek alkalmazásra. A gyakorlat helyszínét a Gyomaendrőd város több pontján a Békés megyére jellemző veszélyforrások, a költséghatékonyság, és az értékteremtés szellemében jelölték ki a szervezők. A kiválasztott helyszínek következtében élethű körülmények között tudták végrehajtani mentőcsoportok az újraminősítő gyakorlat keretében kijelölt feladataikat. Az újraminősítő gyakorlat megszervezését, végrehajtását, értékelését egyaránt a 18/2018. számú BM OKF főigazgatói intézkedésben meghatározottak szerint hajtotta végre a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és az alárendeltségébe tartozó Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség.

2. Vezetési pont:

a) Kialakítás:

A gyakorlat vezetési pontját, és egyben a mentőcsoportok bázisának helyszínét is a Gyomaendrődi Pájer Kemping adta, melyet Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség és a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Sugárfelderítő Egység (*KSE*) gépjárműve támogatott meg informatikai háttérrel. A gyakorlat vezetési pontjának és bázisának helyszínt adó ingatlan jellegéből adódóan a közművek közül a gyakorlat során minden adott volt a helyszínen.

b) Működés:

A helyszínen kialakított vezetési ponton öt fő látott el szolgálatot a gyakorlat során, innen történt a rádióforgalmazás, itt került kialakításra a logisztikai és az egészségügyi ellátás biztosításának helyszíne, valamint itt történt a műveleti napló vezetése. A vezetési pont egyben a települési polgári védelmi parancsnokságának kihelyezett ügyeletének is helyet adott.

A mentőcsoport tagok regisztrációja érkezési sorrendben a tábor erre a célra kijelölt sátrában történt.

c) Műveleti napló:

Vezetése a gyakorlat során papír alapon és azzal párhuzamosan elektronikus formában történt. Rögzítésre kerültek bele a gyakorlat fontosabb eseményei, feladat megkezdése, végrehajtásába bevont személyi és technikai erőforrások, beavatkozások jelentősebb szakaszai, „sérültek” megtalálása, egészségügyi segítség kérése, feladatok befejezése.

d) Feladatai és azok végrehajtása:

A gyakorlat megnyitását követően megkezdődött ez első gyakorlati feladatban részt vevő mentőcsoportok vezetőinek eligazítása, mellyel párhuzamosan a történt meg a jelen lévő mentőcsoport tagok honvédelmi jellegű polgári védelmi felkészítése. Az eligazításon a mentőcsoportok állományából kijelölt civil vezetőket, valamint a kijelölt

hivatásos kárhelyszín parancsnokokat készítettek fel a várható feladatokra. Továbbá minden gyakorlati helyszínre kijelölésre került a katasztrófavédelem hivatásos állományából egy fő megfigyelő, aki a feladatok szakszerű végrehajtásáért felelt.

3. Kommunikáció:

Mentőcsoportok riasztása: 2019. október 3. 16⁰⁰-órakor a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója első körben elrendelte a gyakorlat előkészítésébe is bevont Titán mentőcsoport részlege riasztását, melyet 2019. október 4. 16⁰⁰-órakor a további járási mentőcsoportok teljes állományának riasztása követett. A riasztás eredménye megfelelt volt, a mentőcsoport tagokat eredményesen leriasztották.

a) Meglévő eszközök működőképessége:

A gyakorlat során a kommunikáció az Egységes Digitális Rádió rendszeren (EDR), az előzetesen leegyeztetett, és beállított Békés Gyakorlat 5.-ös csatormán zajlott. A kommunikációhoz szükséges technikai eszközöket a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság saját készletéből biztosította. A gyakorlat megkezdését megelőzően rádiópróba került végrehajtásra. A rádióforgalmazásban részt vettek a mentőcsoportok tagjai, a gyakorlati elemek kijelölt kárhely parancsnokai. Az eligazítást követően a mentőcsoportok riasztása a rádión keresztül történt meg, majd a feladat végrehajtás során az előzőekben bemutatott részletezettséggel történt a kommunikáció.

b) Rádióforgalmazási terv:

A gyakorlat jóváhagyott Felkészítési, Levezetési és Értékelési Terv alapján kerül lebonyolításra, melynek 3. sz. melléklete tartalmazta a gyakorlat résztvevői által használandó hívóneveket. A gyakorlat alatt a rádióforgalmazás végig a rádióforgalmazás szabályai szerint zajlott.

4. Együttműködés:

a) Csapaton belüli:

A gyakorlat során a feladatok komplexitása miatt egy feladatnál sem került önállóan alkalmazásra mentőcsoport. Természetesen a mentőcsoportok műszaki, kutatási és egészségügyi, esetleg logisztikai komponenseit, nem osztottuk meg amennyiben több párhuzamos, különböző ismereteket, képességeket igénylő feladat is volt egy helyszínen. Mindenhová a feladat nehézségének, és technikai eszköz igényének megfelelő mentőcsoport komponenset csoportosítottuk. Abban az esetben amennyiben egy feladatnál (pl.: kutatás, kutatási és EÜ egység, Vidra MCS) egy mentőcsoport több komponense is alkalmazható volt, őket együtt vontuk be a feladat végrehajtásba

b) Más csapatokkal:

A gyakorlat során folyamatos volt a mentőcsoportok közötti együttműködés. Már a gyakorlat szervezése során kialakult az az elképzelés, hogy a mentőcsoportokat lehetőség szerint kirendeltségek szerint csoportosítsuk egy-egy feladat végrehajtása során. Kivételt jelentett ez alól a viharkárt követő épületbontási, és fa

eltávolítási, valamint ideiglenes fűtés megtáplálási feladatok ahol a képességek megléte ennél fontosabb szempont volt. Ennek megfelelően az önkéntes tűzoltó egyesületeket is magukban foglaló mentőcsoportok hajtották végre a Titán mentőcsoporttal együttműködve a romosodott épület elbontását. A KEHOP 1.6.0. katasztrófavédelmi rendszerelemek fejlesztése pályázaton beszerzett technikai eszközökkel rendelkező, és azok kezeléséhez végzettséget szerzett mentőcsoportok tagjai pedig együtt hajtották végre az áramkimaradás nélkül maradt bennlakásos idősök otthona fűtésrendszerének elektromos megtáplálását. A kutatási, viharok felszámolási feladatok végrehajtása során a más-más mentőcsoportok kutatási, műszaki, valamint egészségügyi komponenseinek tagjai együtt hajtották végre a feladatokat. Az egészségügyi biztosítást a gyakorlat teljes időtartama alatt a Körös és a Dél Békés Mentőcsoport egészségügyi komponense biztosította, Béni Varga Ágnes tű főhadnagy Disaster-Medic irányítása szerint. A gyakorlat keretében a Vidra, a Körös-Kondor és a Pelikán Mentőcsoport tagjai részére a katasztrófa elsősegély nyújtásról Béni-Varga Ágnes és a Körös mentőcsoport kijelölt előadója tartott részletes elméleti felkészítést.

A gyakorlat logisztikai biztosítása során a Pelikán Mentőcsoport hajtotta végre a tábor „őrzését” és a beléptetést, szükség szerint egyes gyakorlati helyeken a közlekedés biztosítását.

c) Közreműködő szervezetekkel:

A gyakorlat során a katasztrófavédelem, a KÖVIZIG szarvasi szakaszmérnöksége, és a helyi polgárőrök kapcsolódtak be a feladatok szakszerű biztonságos végrehajtásába. A kapott feladatokat a mentőcsoportok az eligazításon elhangzottak szerint hajtották végre.

5. Kárhelyszínek:

A gyakorlat helyszínei a település több pontján elszórtan került kijelölésre, közel a gyakorlat vezetési pontjának helyszínt biztosító táborhoz. Minden helyszín kiválasztásánál szempont volt, hogy lehetőség szerint valamilyen hozzáadott értéke legyen a gyakorlatnak. Így sor került romosodott önkormányzati tulajdonú épület elbontására, gondozatlan belterületi csapadékvíz elvezető árok kitakarítására, körtöltésnél hiányzó depónia részleges pótlására.

a) A feladatok végrehajtásának szakszerűsége, biztonságossága:

A gyakorlat kezdete előtt munkavédelmi oktatás került megtartásra a gyakorlaton részt vevő teljes állomány részére. A munkavédelmi oktatás tartalma kitért az adott területen előforduló balesetek típusaira, valamint a munkavédelmi eszközök használatának fontosságára. A gyakorlathoz a munkavédelmi eszközöket a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, (*munkavédelmi sisak, munkavédelmi kesztyű, esőkabát*), és a mentőcsoportok (*formaruha, tűzoltó védőruházat*) tagjai közösen biztosították.

b) Az irányítás rendje:

A járási mentőcsoportok korábbi gyakorlataiból levont következtetések alapján a gyakorlat során újra hivatásos állományú kárhelyparancsnokok irányították az önkéntes mentőcsoportok munkáját. Ezen kívül a gyakorlatelemeknél egy fő hivatásos tiszt látta el a gyakorlati feladatok szakszerű végrehajtásának felügyeletét.

c) Csoportparancsnokok tevékenysége, helyzetfelismerő képessége:

A gyakorlat végrehajtásra került összes feladatelem során a kijelölt kárhelyparancsnokok irányították a kárterületen folyó tevékenységet. Biztosították továbbá a kommunikáció folytonosságát a törzs irányába, valamint az egységeiket folyamatosan együtt tartották a gyakorlat alatt. Alkalmazkodtak a végrehajtás során felmerülő helyzetekhez, megfelelően alkalmazták, a rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételeket. Erre példa, hogy a kutatási feladat végrehajtása során EÜ ellátás igény biztosítására a törzsen keresztül intézkedtek, így a szükséges személyi és tárgyi feltételek a táborból átcsoportosításra kerültek.

6. Logisztika:

a) Csapat és felszerelés szállítása:

A gyakorlat során a mentőcsoportok önállóan, valamint nagyobb távolság és konvojméret esetén polgárőrség felvezetésével mozogtak. Az azonos szervezethez érkező komponenstagok jellemzően egy gépjárművel. A gyakorlaton részt vevő keresőkutyák, műszaki mentési szakfelszerelések szállítását a mentőcsoportok mind saját erőből oldották meg.

b) Elhelyezés, táborrend:

A Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség előzetesen kialakította a táborrendet, mely vezetési pontból és ellátó körletből, és egészségügyi körletből, és logisztikai körletből állt. A mentőcsoport tagok parkoltatása a tábornak helyet adó ingatlan (*kemping és szabad strand*) sajátosságának figyelembevételével annak parkolóhelyein történt. A körletek a kemping kiépített épületeiben egymás környezetében funkciójuk alapján kerültek kijelölésre. A mentőcsoportok elhelyezésére, felkészítésre, és az étkeztetés, pihentetés végrehajtására - az informatikai eszközökön kívül - további eszköz, technika nem került bevonásra, helyben minden infrastruktúra adott volt. A tábor területén a gépjárműforgalmat a Pelikán Mentőcsoport önkéntesei szabályozták.

c) Útvonalterv, menetoszlop:

A táborból az egyes gyakorlati helyre történő vonulást a Szeghalmi Katasztrófavédelmi Kirendeltség helyismerettel rendelkező kollégái szolgálati gépjárművekkel, a gyomaendrődi polgárőrök egy járóautó bevonásával biztosították. A táborban az eligazítást követően összeállított konvojokat a kárhelyparancsnokok vezették a gyakorlati feladat helyszínére.

d) Ellátás:

Az újraminősítő gyakorlaton részt vevő állomány ellátása szolgáltatás igénybevételével, a Békés Megyei Kormányhivatal finanszírozásában valósult meg. A gyakorlat során minden résztvevő kapott egyszeri meleg étkeztetést, valamint a gyakorlat ideje alatt rendelkezésre állt védőital.

e) Eszközök karbantartása:

A gyakorlatba bevont technikai eszközök a mentőcsoportok tagjainak saját tulajdonában vannak. Ezek az eszközök jellemzően az adott mentőcsoport tag hétköznapi munkavégzéséhez is elengedhetetlenek így érvényes hatósági engedélyekkel rendelkeznek, azonnal használható állapotban vannak.

f) Higiénia:

A gyakorlat során a tábornak helyet adó Pájer Kemping vizesblokkjának szeparált női és férfi zuhanyzói, valamint mosdói voltak használhatóak. Dohányzásra kijelölt hely az ingatlan hétköznapi funkciójából adódóan több helyen megtalálható volt.

7. Felderítés

A felderítést a mentőcsoportok komponenseinek tagjai hajtották végre az eligazítás során kapott információk megerősítése érdekében. A gyakorlat ideje alatt uralkodó nappali viszonyok miatt a felderítéshez speciális eszközökre (*világítás, GPS*), nem volt szükség. A kutatási feladat végrehajtása során a kutatási egységek az eligazítás során meghatározott területet beazonosították, átkutatták, az elrejtett személyeket megtalálták.

A kutyás kutatási egységek a részükre kijelölt nagy kiterjedésű területet a nyomkövető és terület kutató kutyák segítségével átkutatták. Az egységek rendelkeznek a feladat végrehajtásához szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. A gyakorlat során a Vidra Mentőcsoport 3, a Körös Kondor Mentőcsoport 2 kutyát alkalmazott.

8. Beavatkozás

a) felszelelések biztosítottsága:

A mentőcsoportok megalakított komponensei a részükre meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges technikai eszközökkel rendelkeznek. A minősített mentőcsoportok közül a Körös, a Dél-Békés, a Vidra és a Sárrét Mentőcsoport rendelkezik saját védőruházattal, vagy formaruházattal. Az többi mentőcsoport részére a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság kárelhárítási védőruhát biztosított a gyakorlat időtartamára.

A beavatkozások során a szervezők által csak olyan eszközök kerültek biztosításra, melyet a mentőcsoportok tagjai egy éles helyzetben is a védekezés szervezőitől kapnának meg (*homok, homokzsák*), vagy azok általuk történő helyszínre szállítása bonyolultabb, mint a helyben történő biztosítás.

b) Szakszerű, biztonságos használatuk, végrehajtás hatékonysága, szakszerűsége:

A mentőcsoport tagok a gyakorlaton használt eszközöket több esetben, a hétköznapi életben a munkavégzésükhöz használják (*forgókotró, teherautó, láncfűrész, áramfejlesztő, munkakutyák*), így azok használata rutinos, készségszerű. A feltételezett vihar során kidőlt fák eltávolítása során a láncfűrész közelében dolgozó mentőcsoport tagok figyelemmel voltak egymásra, és a vágás irányára.

Védőszemüveget és munkavédelmi kesztyűt, valamint munkavédelmi sisakot viseltek.

A mentőcsoport tagok gyakorlottságának (*hétköznapi rutin, önkéntes tűzoltóság, és természetesen a rendszerbeállító, minősítő gyakorlatok során szerzett tapasztalat*) köszönhetően a feladat végrehajtás hatékonysága kiemelkedő volt.

9. Egészségügyi biztosítás helyzete:

A gyakorlat során külső egészségügyi szerv, szolgáltató nem került bevonásra. A mentőcsoportok tagjai között található mentőápoló, általános ápoló, szociális gondozó, krízisintervenciós szakember. A gyakorlat ideje alatt a Körös Mentőcsoport részéről folyamatosan biztosított volt a helyszínen egy esetkocsinak megfelelő felszereltségű gépjármű a beavatkozáshoz szükséges felszerelésekkel.

10. tapasztalatok, tanulságok, javaslatok:

A mentőcsoport tagok aktívak, motiváltak, egymás tevékenységét figyelemmel kísérik, az elért eredmények és a közösen végrehajtott feladatok összekovácsolják a tagokat. Az együttműködés további elősegítése érdekében alkalmaztuk egy-egy gyakorlati helynél az azonos kirendeltséghez tartozó mentőcsoportok tagjait (*kutyás kutatás, épületbontás*). Korábbi gyakorlatok tapasztalatából kiindulva úgy kerültek összeállításra a feladatok, hogy azok végrehajtási ideje azonos legyen, egyes mentőcsoportok ne végezzenek hamarabb, mások pedig ne dolgozzanak tovább. Minden mentőcsoportnak igyekeztünk a saját képességének és aktivitásának megfelelő feladatot szervezni.

2016 óta folyamatos a törekvés arra a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság polgári védelmi szakterületénél arra, hogy az általuk szervezett gyakorlatoknak valamilyen hozzáadott értéke is legyen. Ezt az célt, több gyakorlati helyszínen is tudtuk alkalmazni az idei évben végrehajtott újraminősítő gyakorlaton.

A gyakorlat előzetesen megszervezett feladatairól a kirendeltségek felügyelői tájékoztatták a katasztrófavédelmi megbízottakat, esetlegesen közvetlenül a mentőcsoportok komponenseinek a vezetőit. A feladatok szervezése során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a minősítendő mentőcsoportok a feladatok végrehajtásához szükséges technikai eszközökkel, további tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezzenek.

Javaslatok: 2015.-ben megkezdődött a megalakított és minősített önkéntes mentőcsoportok pályázati úton történő ellátása technikai eszközökkel, felszerelésekkel, védőruházattal, mely fejlesztés a KEHOP pályázatok következtében tovább folytatódik. A

jövőben végrehajtásra kerülő gyakorlatokon folyamatosan kell törekedni a beszerzett eszközök használatának készségszintű elsajátítására. Ezzel lehet elérni, hogy a mentőcsoportok állománya a rendelkezésre álló technikai eszközöket, felszereléseket „éles” körülmények között is magas színvonalon használja.

Mentőcsoportok önkéntesei közül többen elvégezték 2019. márciusában a KEHOP pályázaton elnyert áramfejlesztők, zagyszivattyúk kezeléséhez szükséges képzést, melyet a jövőben újra kezdeményezni kell, hogy a rendelkezésre álló eszközök szakszerű, biztonságos használatát minél több önkéntes tudja elsajátítani.